

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานแพลตฟอร์ม : ข้อจำกัดของกฎหมายปัจจุบัน
Personal Data Protection for Platform Workers: Limitations of Current Laws

วันที่รับ : 16 กันยายน 2567

วันที่แก้ไข : 01 เมษายน 2568

วันที่ตอบรับ : 10 มิถุนายน 2568

วารารณ อู่ทรัพย์^{1*} ชัยภูมิ ชนะภัย¹ วันธนา สาณสิทธิ์²

ธรรมศักดิ์ เสนามิตร³ และธนนวัฒน์ วัฒนานธิภาคย์⁴

¹คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

²คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

³วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

⁴นักวิชาการอิสระ

*corresponding author e-mail: waraporn.aus@uru.ac.th

บทคัดย่อ

ในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวัน แพลตฟอร์มดิจิทัลกลายเป็นส่วนสำคัญของการดำเนินงานทางธุรกิจ รวมถึงการจ้างงานและการทำงานของแรงงานมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานแพลตฟอร์ม (Platform Workers) ที่ทำงานผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น การส่งอาหาร การขนส่ง หรือการให้บริการต่าง ๆ ผ่านแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ แพลตฟอร์มเหล่านี้มักเก็บรวบรวมและใช้ข้อมูลส่วนบุคคลจำนวนมาก เช่น ประวัติการทำงาน พฤติกรรมในการทำงาน เวลาทำงาน พิกัด GPS ระยะทางในการขับรถ เรตติ้งจากลูกค้า และความคิดเห็นจากผู้ให้บริการ ล้วนเป็นข้อมูลที่บ่งชี้ถึงตัวบุคคล (Personally Identifiable Information: PII) และข้อมูลพฤติกรรม (Behavioral Data) จึงทำให้กลุ่มดังกล่าวเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการถูกละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล โดยที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ได้ถูกนำมาใช้เพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชน รวมถึงแรงงานแพลตฟอร์ม อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้กฎหมายเหล่านี้ในบริบทของการทำงานบนแพลตฟอร์มดิจิทัลยังมีปัญหาและอุปสรรคในหลายเรื่อง ทั้งในเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย การขอความยินยอมในการเก็บข้อมูล และการคุ้มครองสิทธิของแรงงานในการขอให้ลบข้อมูลส่วนบุคคล เป็นต้น

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อจำกัดเชิงปฏิบัติของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 ในการคุ้มครองแรงงานแพลตฟอร์ม เปรียบเทียบประสิทธิภาพของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 กับมาตรฐานสากลอย่าง General Data Protection Regulation และเสนอแนวทางแก้ไขเพื่อเสริมสร้างการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานแพลตฟอร์ม โดยมีข้อเสนอแนะการแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 เพื่อคุ้มครองแรงงานแพลตฟอร์ม และบัญญัติกฎหมายลำดับรอง รวมถึงการสร้างกลไกการบังคับใช้และการร่วมมือข้ามพรมแดน เป้าหมายคือให้แรงงานเข้าถึงสิทธิได้ง่ายขึ้นและแพลตฟอร์มปฏิบัติตามมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูล

คำสำคัญ: แรงงานแพลตฟอร์ม, การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล, ข้อจำกัดของกฎหมาย

Personal Data Protection for Platform Workers : Limitations of Current Laws

Received : 16 September 2024

Revised : 01 April 2025

Accepted : 10 June 2025

Waraporn Ausab¹ Chaiyaphum Chanaphai¹ Wanthana Sanusit²

Thammasak Senamitr³ and Thanunwat Wattananitiphak⁴

¹Faculty of Humanities and Social Sciences Uttaradit rajabhat University

²Faculty of Management Sciences Uttaradit rajabhat University

³International College Khon Kaen University

⁴Independent Scholar

*corresponding author e-mail : waraporn.aus@uru.ac.th

Abstract

In an era where digital technology plays an important role in daily life, digital platforms have become an increasingly important part of business operations, including employment and labor, especially platform workers who work through online platforms, such as food delivery, transportation, or providing various services via applications or websites. These platforms often collect and use a large amount of personal data, such as work history, work behavior, working hours, GPS coordinates, driving distance, customer ratings, and user comments, all of which are personally identifiable information (PII) and behavioral data. Therefore, this group is at risk of personal data violations. The relevant laws for protecting personal data, such as the Personal Data Protection Act B.E. 2562, have been used to protect the personal data of citizens, including platform workers. However, the enforcement of these laws in the context of working on digital platforms still has many problems and obstacles, including law enforcement, requesting consent for data collection, and protecting workers' rights to request deletion of personal data, etc.

This article aims to study the practical limitations of the Personal Data Protection Act B.E. 2562 (2019) in protecting platform workers, compare the effectiveness of the Personal Data Protection Act B.E. 2562 (2019) with the international standard, the General Data Protection Regulation, and propose solutions to strengthen the protection of platform workers' personal data. The recommendations include amending the Personal Data Protection Act B.E. 2562 (2019) to protect platform workers, enacting secondary legislation, and establishing enforcement mechanisms and cross-border cooperation. The goal is to make it easier for workers to access their rights and for platforms to comply with data protection standards.

Keywords: platform workers, personal data protection, legal constraints

บทนำ

แพลตฟอร์มดิจิทัล คือระบบหรือโครงสร้างที่ถูกสร้างขึ้นในโลกดิจิทัล โดยใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและการประมวลผลทางคอมพิวเตอร์ เพื่อสนับสนุนการทำงาน การติดต่อสื่อสาร หรือการทำธุรกิจในรูปแบบต่าง ๆ โดยแพลตฟอร์มดิจิทัลสามารถมีรูปแบบและวัตถุประสงค์หลากหลาย เช่น แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย เช่น Facebook, Instagram, Twitter ที่เปิดโอกาสให้ผู้ใช้สามารถสร้างเนื้อหา โพสต์ แชร์ และสื่อสารกันผ่านอินเทอร์เน็ต แพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซ เช่น Lazada, Shopee, Amazon ที่เชื่อมโยงผู้ซื้อและผู้ขายเพื่อทำการค้าขายออนไลน์ แพลตฟอร์มสตรีมมิ่ง เช่น YouTube, Netflix, Spotify ที่ให้บริการในการชมภาพยนตร์ วิดีโอ หรือฟังเพลงออนไลน์ แพลตฟอร์มดิจิทัลช่วยเชื่อมต่อผู้คน ธุรกิจ หรือกระบวนการต่าง ๆ ให้สามารถทำงานหรือสื่อสารกันได้ง่ายขึ้นผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แพลตฟอร์มดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในหลายด้าน โดยเฉพาะในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตและธุรกิจมากขึ้น (นิภาพรรณ เจนสันติกุล, 2564 น. 3) โดยมีประโยชน์ ในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ด้านขยายตลาด ด้านการเรียนรู้และพัฒนาทักษะ ด้านการลดต้นทุน

ในปัจจุบันธุรกิจแพลตฟอร์มดิจิทัล คือรูปแบบธุรกิจที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นศูนย์กลางในการสร้างมูลค่า โดยเชื่อมโยงผู้ใช้งานหลายกลุ่ม เช่น ผู้ซื้อกับผู้ขาย, ผู้ผลิตเนื้อหากับผู้บริโภค หรือผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ บนแพลตฟอร์มเดียวกัน ซึ่งทำให้เกิดระบบนิเวศที่ทั้งสองฝ่ายสามารถทำธุรกรรมและแลกเปลี่ยนคุณค่าระหว่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กานต์พิชชา เก่งการช่าง, 2556 น. 20) โดยธุรกิจดังกล่าว มีความยืดหยุ่นและการขยายตัว ธุรกิจแพลตฟอร์มดิจิทัลสามารถขยายตัวได้อย่างรวดเร็วโดยไม่ต้องขยายพื้นที่ทางกายภาพ ทำให้ต้นทุนการขยายธุรกิจลดลง สามารถการเชื่อมต่อผู้ใช้หลายกลุ่ม แพลตฟอร์มสามารถเชื่อมต่อและสร้างมูลค่าให้กับผู้ใช้งานจากหลายฝ่ายในเวลาเดียวกัน และการเข้าถึงตลาดทั่วโลก ธุรกิจแพลตฟอร์มดิจิทัลสามารถทำธุรกิจในระดับโลกได้โดยไม่จำกัดพื้นที่

จากธุรกิจแพลตฟอร์มดิจิทัล ก่อให้เกิดจ้างแรงงานที่มีรูปแบบการทำงานใหม่ที่เรียกว่า "แรงงานอิสระ" (Gig Workers) ซึ่งแรงงานในกลุ่มนี้จะไม่สัญญาจ้างถาวรและมักจะได้รับค่าตอบแทนตามจำนวนงานที่ทำ (pay-per-task) การทำงานในลักษณะนี้ช่วยให้แรงงานมีความยืดหยุ่นในการจัดการเวลาและการทำงานมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามในการจ้างแรงงานอิสระดังกล่าว แพลตฟอร์มดิจิทัล ซึ่งเป็นผู้ว่าจ้าง มักจะพิจารณาข้อมูลพื้นฐานจากแรงงานอิสระ เช่น ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลการทำงาน ที่แรงงานอิสระจะต้องให้ความยินยอมให้แพลตฟอร์มดิจิทัล เข้าถึงเพื่อที่จะพิจารณาว่าจ้างต่อไป (กฤษฎา ธีระโกศลพงศ์, 2563 น. 133) จึงถือได้ว่าแพลตฟอร์มดิจิทัล เป็นผู้ควบคุมข้อมูล มาตรา 6 ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ซึ่งแพลตฟอร์มดิจิทัลจะต้องมีหน้าที่ตามมาตรา 37(1) กำหนดให้ผู้ควบคุมข้อมูลมีหน้าที่จัดทำมีมาตรการด้านบริหารจัดการและมาตรการป้องกันด้านเทคนิค เพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่เหมาะสมกับข้อมูลส่วนบุคคล โดยการกำหนดมาตรการดังกล่าวจะต้องพิจารณาถึงความเสี่ยง ความเป็นไปได้และความร้ายแรงที่อาจส่งผลกระทบต่อเจ้าของข้อมูล หากเกิดกรณีข้อมูลส่วนบุคคลรั่วไหลขึ้น ไม่ว่าจะเกิดจากการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือจากอุบัติเหตุ ผู้ควบคุมข้อมูลมีหน้าที่ต้องแจ้งเหตุดังกล่าวแก่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลหรือเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบ ตามที่กำหนดในมาตรา 37(4) และมาตรา 3 กำหนดให้ผู้ควบคุมข้อมูลมีหน้าที่เก็บบันทึกการประมวลผลเป็นลายลักษณ์อักษร โดยบันทึกเป็นหนังสือหรือในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ (ภาสกร ญีนาง, 2564, น. 85) ทั้งนี้เพื่อให้เจ้าของข้อมูลและสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสามารถตรวจสอบ

1. วัตถุประสงค์การศึกษา

1. ศึกษาข้อจำกัดเชิงปฏิบัติของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ในการคุ้มครองแรงงานแพลตฟอร์ม
2. เปรียบเทียบประสิทธิภาพของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 กับมาตรฐานสากลอย่าง General Data Protection Regulation
3. เสนอแนวทางแก้ไขเพื่อเสริมสร้างการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานแพลตฟอร์ม

2. ความสำคัญของการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานแพลตฟอร์ม

การปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานแพลตฟอร์มดิจิทัล มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากข้อมูลเหล่านี้มีบทบาทสำคัญต่อแรงงานและผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม นอกจากนี้การปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลยังเป็นหัวใจสำคัญในการรักษาความ

ปลอดภัย ความเชื่อมั่นและสิทธิของแรงงานในยุคดิจิทัลที่ข้อมูลส่วนบุคคลสามารถถูกใช้เพื่อวัตถุประสงค์ที่หลากหลายโดยมีผลดังนี้ (ปิยวรรณ ปันทานเต, 2559, น. 63)

1. การปกป้องสิทธิขั้นพื้นฐานของแรงงานการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการคุ้มครองสิทธิพื้นฐานของมนุษย์ในการมีความเป็นส่วนตัวและควบคุมข้อมูลของตนเอง ซึ่งถือเป็นสิทธิที่ได้รับการคุ้มครองในหลายประเทศและกฎหมายระหว่างประเทศ อาทิ กฎหมาย General Data Protection Regulation ในสหภาพยุโรปที่ให้สิทธิแรงงานในการควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการเข้าถึงข้อมูล การแก้ไขข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง หรือการขอให้ลบข้อมูลที่ไม่จำเป็น การรักษาความเป็นส่วนตัวของแรงงานช่วยป้องกันการละเมิดสิทธิที่อาจเกิดจากการใช้ข้อมูลในทางที่ผิดหรือถูกเก็บข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต

2. การสร้างความเชื่อมั่นในระบบแพลตฟอร์มในโลกของการทำงานผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล ความเชื่อมั่นเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้แรงงานยินดีใช้บริการของแพลตฟอร์ม หากแรงงานรู้สึกว่าคุณสมบัติของแพลตฟอร์มปลอดภัยและได้รับการปกป้องที่เพียงพอ พวกเขาจะมีความเชื่อมั่นในการใช้แพลตฟอร์มมากขึ้น นอกจากนี้ ความเชื่อมั่นนี้ยังส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพของบริการ หากแรงงานรู้สึกว่าคุณสมบัติของพวกเขาถูกใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและถูกต้อง ความพึงพอใจต่อระบบก็จะเพิ่มขึ้น ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความร่วมมือและการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

3. การป้องกันความเสี่ยงจากการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลช่วยลดปัญหาการถูกโจมตีทางไซเบอร์ที่เจาะเข้าสู่ระบบแพลตฟอร์มสามารถส่งผลให้ข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานถูกนำไปใช้ในทางที่ผิด เช่น การขโมยข้อมูลหรือการใช้ข้อมูลเพื่อการโจมตีทางเศรษฐกิจหรือสังคม การมีกฎหมายและมาตรการป้องกันที่เข้มงวดจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการรักษาความปลอดภัยและป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการละเมิดข้อมูล

4. การปฏิบัติตามกฎหมายและมาตรฐานสากลกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในหลายประเทศได้มีการพัฒนาขึ้นมาเพื่อรับมือกับการละเมิดสิทธิและปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานในระบบดิจิทัล เช่น กฎหมาย GDPR ของสหภาพยุโรป หรือกฎหมายพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ของประเทศไทย การที่แพลตฟอร์มปฏิบัติตามกฎหมายเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยป้องกันการฟ้องร้องหรือการถูกลงโทษทางกฎหมาย แต่ยังช่วยสร้างมาตรฐานที่ชัดเจนในการจัดการข้อมูลส่วนบุคคลและเป็นสัญลักษณ์ของการยอมรับมาตรฐานสากลที่ส่งเสริมความปลอดภัยของแรงงาน

5. การสนับสนุนความเป็นธรรมในตลาดแรงงานดิจิทัลการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลยังมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความเป็นธรรมในตลาดแรงงานดิจิทัล การเก็บรวบรวมและการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลอย่างไม่ถูกต้องอาจส่งผลให้เกิดการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมต่อแรงงาน เช่น การใช้ข้อมูลเพื่อประเมินผลงานอย่างไม่เป็นธรรม การป้องกันการใช้อำนาจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมช่วยส่งเสริมให้แรงงานทุกคนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

ผู้เขียนเห็นว่าการคุ้มครองที่เหมาะสมจึงเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมความยุติธรรมในตลาดแรงงานแพลตฟอร์มการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานแพลตฟอร์มจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในการสร้างความมั่นใจให้แรงงานได้รับการปฏิบัติอย่างถูกต้องและปลอดภัย ส่งเสริมความเป็นธรรมในตลาดแรงงานดิจิทัลและช่วยให้ระบบแพลตฟอร์มดิจิทัลสามารถพัฒนาต่อไปอย่างยั่งยืนในอนาคต

ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวัน การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการทำงานของแรงงานแพลตฟอร์ม เช่น การส่งอาหารหรือการให้บริการต่าง ๆ ผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ ทำให้มีการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานจำนวนมาก ข้อมูลเหล่านี้อาจรวมถึงประวัติการทำงาน, พฤติกรรมการทำงาน, การประเมินจากลูกค้า และข้อมูลพิกัด GPS ซึ่งเป็นข้อมูลที่สามารถระบุตัวบุคคล (Personally Identifiable Information: PII) และข้อมูลพฤติกรรม (Behavioral Data) ที่มีผลกระทบต่อสิทธิในความเป็นส่วนตัวของแรงงานได้ การละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลโดยใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลโดยไม่ได้รับความยินยอม หรือการใช้ข้อมูลในลักษณะที่ไม่เป็นธรรม รูปแบบการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานแพลตฟอร์มในปัจจุบันที่สามารถพบได้ โดยผู้เขียนสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ คือ

1. การเก็บข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ยินยอม การเก็บข้อมูลส่วนบุคคลจากแรงงานแพลตฟอร์มโดยไม่มีการขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล หรือการเก็บข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสิทธิในความเป็นส่วนตัว เช่น แพลตฟอร์มดิจิทัลเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานแพลตฟอร์ม เช่น ข้อมูลส่วนตัว ประวัติการทำงาน หรือข้อมูลการเงิน โดยไม่ได้ขอความยินยอมจากแรงงาน หรือไม่ได้แจ้งให้แรงงานทราบเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลเหล่านั้น

2. การใช้ข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลที่เก็บจากแรงงานแพลตฟอร์มเพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างจากที่ได้รับการยินยอม เช่น ข้อมูลพฤติกรรมการทำงานของแรงงาน เช่น เวลาในการทำงาน ความเร็วในการทำงาน หรือผลการประเมินจากลูกค้า ถูกใช้เพื่อการวิเคราะห์หรือการโฆษณาโดยไม่แจ้งให้แรงงานทราบหรือไม่ได้รับความยินยอมจากแรงงาน

3. การเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับอนุญาตการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานโดยบุคคลที่ไม่มีสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลเหล่านั้น เช่น พนักงานของแพลตฟอร์มที่ไม่มีสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงาน แต่กลับสามารถเข้าถึงข้อมูลเหล่านั้นได้ หรือการที่ข้อมูลส่วนบุคคลถูกแฮ็กและรั่วไหลออกไป

4. การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่มีการยินยอม การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานให้กับบุคคลภายนอกโดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล หรือไม่ได้รับการแจ้งเตือนล่วงหน้า เช่น ข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานถูกนำไปขายให้กับบุคคลที่สาม เช่น บริษัทการตลาด หรือผู้โฆษณา โดยที่แรงงานไม่รู้ตัวและไม่ได้ให้ความยินยอม

5. การเก็บข้อมูลเกินความจำเป็น การเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานที่เกินกว่าความจำเป็น หรือไม่จำเป็นต้องใช้ในบริบทของการทำงาน ซึ่งละเมิดหลักการ Data Minimization ที่ระบุว่า การเก็บข้อมูลควรจำกัดแค่เพียงข้อมูลที่จำเป็นสำหรับวัตถุประสงค์ที่ได้รับการยินยอม เช่น การเก็บข้อมูลที่ละเอียดหรือเป็นข้อมูลที่จำเป็น เช่น ข้อมูลสุขภาพ หรือข้อมูลครอบครัว ซึ่งไม่มีความเกี่ยวข้องกับงานที่แรงงานทำบนแพลตฟอร์ม

6. การไม่ลบข้อมูลเมื่อหมดความจำเป็น การที่แพลตฟอร์มไม่ลบข้อมูลส่วนบุคคลของเมื่อข้อมูลเหล่านั้นไม่จำเป็นต่อการใช้งานหรือเมื่อสิ้นสุดการทำงาน เช่น ข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานที่หยุดทำงานกับแพลตฟอร์มแล้ว แต่ยังคงถูกเก็บไว้ในระบบของแพลตฟอร์มโดยไม่มีการลบหรือลบบ่อยอย่างซ้ำเกินไป

ดังนั้นในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานแพลตฟอร์มนอกจากจะเป็นไปตามกฎหมายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ยังจำเป็นต้องคำนึงถึงหลัก Right to Privacy ซึ่งมีการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับแรงงานแพลตฟอร์ม คือ

1. ความหมายของสิทธิในความเป็นส่วนตัว Right to Privacy สิทธิในความเป็นส่วนตัวคือสิทธิที่บุคคลมีในการควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลของตนเอง ซึ่งรวมถึงการตัดสินใจว่าข้อมูลของตนเองจะถูกเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยอย่างไร โดยไม่ถูกละเมิดจากบุคคลหรือองค์กรภายนอก ในบริบทของแรงงานแพลตฟอร์ม ข้อมูลส่วนบุคคลที่เก็บเกี่ยวกับแรงงาน เช่น ข้อมูลการทำงาน พฤติกรรมการทำงาน การประเมินจากลูกค้า หรือแม้กระทั่งข้อมูลพิกัด GPS ล้วนมีผลกระทบต่อสิทธิในความเป็นส่วนตัวของแรงงานเหล่านี้

2. การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานแพลตฟอร์มภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 เป็นการรับรองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของแรงงาน โดยที่แพลตฟอร์มดิจิทัลต้องได้รับความยินยอมจากแรงงานในการเก็บข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ต้องใช้เฉพาะตามวัตถุประสงค์ที่ได้รับการอนุมัติจากเจ้าของข้อมูล นอกจากนี้ แรงงานยังมีสิทธิในการเข้าถึง แก้ไข และลบข้อมูลส่วนบุคคลของตนเองหากไม่จำเป็นต่อการใช้งาน

3. การรับรองสิทธิในความเป็นส่วนตัวภายใต้กฎหมายในหลายประเทศ เช่น ในสหภาพยุโรปภายใต้ General Data Protection Regulation และในประเทศไทยภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 สิทธิในความเป็นส่วนตัวได้รับการคุ้มครองอย่างเข้มงวด ซึ่งแรงงานแพลตฟอร์มสามารถใช้สิทธิในการคัดค้านการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล เช่น การขอให้ลบข้อมูลหรือการปฏิเสธการใช้ข้อมูลเพื่อการตลาด

4. ความท้าทายในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานแพลตฟอร์ม แม้ว่าจะมีกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัว แต่ในทางปฏิบัติยังมีข้อท้าทายหลายประการ เช่น การขอความยินยอมจากแรงงานที่ไม่โปร่งใส การเก็บข้อมูลเกินความจำเป็น หรือการใช้ข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ที่ไม่สอดคล้องกับความยินยอมที่ได้รับ การที่แรงงานไม่ได้รับการแจ้งเตือนเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล หรือการไม่สามารถควบคุมข้อมูลของตนเองได้ ส่งผลกระทบต่อสิทธิในความเป็นส่วนตัว

5. แนวทางในการเสริมสร้างการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานแพลตฟอร์มมีประสิทธิภาพ ควรมีการปรับปรุงกฎหมายให้เข้มงวดขึ้น เช่น การเพิ่มนิยามเฉพาะสำหรับแรงงานแพลตฟอร์มในพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 การออกกฎหมายลำดับรองเพื่อกำหนดประเภทข้อมูลที่สามารถเก็บได้ และการสร้างกลไกการบังคับใช้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การสร้างศูนย์คุ้มครองข้อมูลแรงงานแพลตฟอร์ม และการร่วมมือข้ามพรมแดนเพื่อปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานที่ทำงานผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานแพลตฟอร์มดิจิทัลถือเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องให้ความสนใจอย่างยิ่ง เนื่องจากข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานมีผลกระทบต่อสิทธิในความเป็นส่วนตัว ความเชื่อมั่นในระบบแพลตฟอร์ม และการป้องกันความเสี่ยงจากการละเมิดข้อมูล การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องช่วย

ให้การเก็บรวบรวม การใช้ การเปิดเผย และการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลเป็นไปตามหลักการที่เป็นธรรมและโปร่งใส การรับรองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของแรงงาน เช่น การได้รับความยินยอมในการเก็บข้อมูล การเข้าถึงข้อมูลและการขอลบข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นและการป้องกันการรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคลในทางที่ผิด การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลยังมีบทบาทในการส่งเสริมความเป็นธรรมในตลาดแรงงานดิจิทัล และป้องกันการละเมิดสิทธิที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ข้อมูลในทางที่ไม่เหมาะสม แม้ว่าจะมีมาตรการทางกฎหมายที่เข้มงวดในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล แต่ยังมีข้อท้าทายในการปฏิบัติจริง เช่น การขอความยินยอมที่ไม่โปร่งใส หรือการเก็บข้อมูลเกินความจำเป็น การแก้ไขปัญหาดังกล่าวต้องการการปรับปรุงกฎหมายและการบังคับใช้ที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการสร้างความร่วมมือข้ามพรมแดนเพื่อคุ้มครองข้อมูลแรงงานแพลตฟอร์มดิจิทัลอย่างยั่งยืนในอนาคต

3. การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานแพลตฟอร์ม ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562

กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลหนึ่งในกฎหมายสำคัญที่มีผลกระทบต่อการทำงานผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ของประเทศไทยซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 มีวัตถุประสงค์หลักในการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการเก็บ รวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งมีความสำคัญต่อการปกป้องสิทธิเสรีภาพและความเป็นส่วนตัวในโลกดิจิทัล มีหลักการคุ้มครองที่สำคัญ โดยผู้เขียนสรุปสาระสำคัญจากพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 ได้ดังนี้ (พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ,2562)

1. หลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ตามกฎหมายพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ได้บัญญัติหลักการคุ้มครองในเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลที่สำคัญ เช่น

1.1 การได้รับความยินยอม ผู้เก็บรวบรวมข้อมูล (ผู้ควบคุมข้อมูล) จะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลอย่างชัดเจนก่อนที่จะเก็บ รวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลความยินยอมต้องเป็นไปโดยสมัครใจ และเจ้าของข้อมูลต้องได้รับการแจ้งรายละเอียดอย่างชัดเจนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูล

1.2 การจำกัดวัตถุประสงค์ การเก็บและใช้ข้อมูลส่วนบุคคลต้องดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่ระบุและได้รับความยินยอมไว้เท่านั้นหากมีการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ต้องได้รับความยินยอมใหม่จากเจ้าของข้อมูล

1.3 การลดขอบเขตการเก็บข้อมูล ผู้ควบคุมข้อมูลต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเท่าที่จำเป็นต่อวัตถุประสงค์ที่ระบุเท่านั้น ห้ามเก็บข้อมูลเกินความจำเป็นหรือเก็บข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ที่ได้รับความยินยอม

1.4 ความถูกต้องและทันสมัยของข้อมูล ข้อมูลส่วนบุคคลต้องถูกต้อง สมบูรณ์ และทันสมัย เจ้าของข้อมูลมีสิทธิในการขอแก้ไขข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์

1.5 การรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ผู้ควบคุมข้อมูลต้องมีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการเข้าถึงข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต การรั่วไหล หรือการทำลายข้อมูล

1.6 การลบหรือทำลายข้อมูลเมื่อสิ้นสุดการใช้ เมื่อข้อมูลส่วนบุคคลไม่มีความจำเป็นต่อวัตถุประสงค์ในการใช้งานอีกต่อไป หรือหมดอายุการใช้งานตามที่กำหนดไว้ ผู้ควบคุมข้อมูลต้องลบหรือทำลายข้อมูลดังกล่าว

1.7 สิทธิของเจ้าของข้อมูล เจ้าของข้อมูลมีสิทธิในการเข้าถึง แก้ไข ลบ หรือยกเลิกการให้ความยินยอม รวมถึงสิทธิในการขอให้ข้อมูลส่วนบุคคลถูกลบเมื่อไม่จำเป็นต่อการใช้งาน

2. ความสำคัญของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

2.1 การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562ปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลจากการละเมิดสิทธิ ไม่ว่าจะโดยผู้ควบคุมข้อมูลหรือบุคคลภายนอก ซึ่งช่วยรักษาความเป็นส่วนตัวและสิทธิของประชาชนในยุคดิจิทัลที่ข้อมูลเป็นทรัพยากรสำคัญ

2.2 ส่งเสริมความปลอดภัยของข้อมูลในยุคดิจิทัล ในยุคที่การใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลแพร่หลาย ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นทรัพย์สินที่มีมูลค่า พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ช่วยป้องกันการรั่วไหล การโจมตีทางไซเบอร์ และการใช้งานข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งช่วยส่งเสริมความปลอดภัยทั้งในเชิงธุรกิจและความเป็นส่วนตัวของบุคคล

2.3 เสริมสร้างความเชื่อมั่นในระบบการทำงานขององค์กร กฎหมายนี้บังคับให้องค์กรและธุรกิจต่าง ๆ ปฏิบัติตามมาตรการคุ้มครองข้อมูล ซึ่งส่งผลให้ผู้บริโภคมีความมั่นใจในการทำธุรกรรมและการมอบข้อมูลส่วนบุคคลให้กับองค์กรต่าง ๆ มากขึ้น ส่งผลดีต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการทำธุรกิจ

2.4 ป้องกันการใช้ข้อมูลในทางที่ผิด พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ช่วยป้องกันไม่ให้ข้อมูลส่วนบุคคลถูกนำไปใช้โดยไม่เหมาะสม เช่น การขายข้อมูลให้กับบุคคลที่สามเพื่อวัตถุประสงค์ทางการตลาด หรือการใช้ข้อมูลเพื่อหลอกลวง ทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนได้รับการคุ้มครองในทางกฎหมาย

2.5 การเตรียมพร้อมในการใช้มาตรฐานสากล พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มีแนวทางการคล้ายกับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในระดับสากล เช่น General Data Protection Regulation ของสหภาพยุโรป ซึ่งช่วยให้องค์กรในไทยสามารถดำเนินธุรกิจข้ามชาติได้อย่างราบรื่น เนื่องจากสอดคล้องกับมาตรฐานระดับโลก

3. บทลงโทษตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งมีทั้งโทษทางแพ่ง อาญา และการลงโทษทางปกครอง โดยการละเมิดข้อบังคับเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลอาจนำไปสู่ การเรียกร้องค่าเสียหายทางแพ่งโทษปรับในกรณีการละเมิดที่เกี่ยวข้องกับการเก็บหรือใช้ข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต โทษจำคุกในกรณีการกระทำที่รุนแรง เช่น การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยเจตนาที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น

4. หน่วยงานที่รับผิดชอบ ในประเทศไทยมีสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มีบทบาทสำคัญในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนและแรงงานแพลตฟอร์ม ซึ่งบทบาทของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล รวมถึง

4.1 การกำหนดแนวปฏิบัติสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล รับผิดชอบในการออกแนวปฏิบัติและมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 อย่างถูกต้อง เช่น การกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมและใช้ข้อมูลส่วนบุคคล

4.2 การตรวจสอบและการให้คำปรึกษาส่งเสริมสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล สามารถตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายของหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ที่จัดเก็บและใช้ข้อมูลส่วนบุคคล รวมถึงการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

4.3 การลงโทษสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล มีอำนาจในการลงโทษขององค์กรที่ละเมิดกฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เช่น การปรับเงินหรือการดำเนินการทางกฎหมายในกรณีที่มีการละเมิด

4.4 การส่งเสริมความรู้และการตระหนักรู้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล มีหน้าที่ในการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแก่ประชาชนและองค์กรต่าง ๆ เพื่อให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้อง

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 เป็นกฎหมายสำคัญที่มุ่งคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวส่วนตัวของประชาชนในยุคดิจิทัล โดยเฉพาะในการเก็บ รวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งมีผลกระทบต่อการทำงานของแรงงานแพลตฟอร์ม กฎหมายนี้มีหลักการสำคัญในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เช่น การได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล การจำกัดการเก็บข้อมูลให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้รับอนุญาต การรักษาความปลอดภัยของข้อมูล และการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูลในการเข้าถึง แก้ไข และลบข้อมูลส่วนบุคคล กฎหมายนี้ยังมีบทลงโทษที่ชัดเจนในการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล รวมถึงโทษทางแพ่งและอาญาเพื่อป้องกันการใช้ข้อมูลในทางที่ผิด และมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำหนดแนวปฏิบัติ การตรวจสอบ การให้คำปรึกษา การลงโทษ และการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลภายใต้กฎหมายนี้ไม่เพียงแต่ช่วยปกป้องสิทธิและเสรีภาพของประชาชน แต่ยังเสริมสร้างความปลอดภัยในโลกดิจิทัล ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในระบบการทำงานขององค์กร และป้องกันการใช้ข้อมูลในทางที่ผิด ซึ่งช่วยส่งเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจและความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลในอนาคต

4. ข้อจำกัดเชิงปฏิบัติของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ในการคุ้มครองแรงงานแพลตฟอร์ม

ในยุคดิจิทัลที่การทำธุรกรรมออนไลน์และการให้บริการผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน การจัดการข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้งานจึงกลายเป็นประเด็นที่สำคัญในการปกป้องสิทธิของเจ้าของข้อมูลจากการละเมิดที่อาจเกิดขึ้น การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ต้องได้รับการปกป้องและบริหารจัดการอย่างโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในกรณีของการเก็บรวบรวม การใช้ การเปิดเผย และการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงาน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มักได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายอย่างชัดเจน กฎหมายไทยในพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ได้กำหนดหลักการที่สำคัญในการจัดการข้อมูลส่วนบุคคลให้เป็นไปตามข้อกำหนดทางกฎหมาย ทั้งในเรื่องของการได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อนการเก็บรวบรวม การใช้ข้อมูลส่วนบุคคล เฉพาะในวัตถุประสงค์ที่ได้รับความยินยอม และการแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบถึงสิทธิของตนเอง อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติของแพลตฟอร์มดิจิทัลบางแห่งยังคงมีการละเมิดข้อกำหนดเหล่านี้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้ใช้งานและสร้างปัญหาด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอย่างที่ไม่ควรเกิดขึ้น

กรณีเหตุที่เกิดการละเมิดข้อมูลแรงงานแพลตฟอร์ม อาจเกิดได้ คือ แพลตฟอร์มงานออนไลน์ A ขอมอบสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลจากผู้ใช้งานในการสมัครใช้งาน โดยไม่มีการแจ้งอย่างชัดเจนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การเก็บข้อมูล เช่น ข้อมูลส่วนบุคคลถูกนำไปใช้เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมผู้ใช้และขายข้อมูลไปยังบุคคลที่สาม แม้ผู้ใช้งานจะได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลในตอนแรก แต่ไม่ได้รับการแจ้งเตือนหรือให้ความยินยอมใหม่เมื่อมีการใช้ข้อมูลในวัตถุประสงค์อื่น ๆ เมื่อเกิดเหตุการณ์รั่วไหลของข้อมูลแพลตฟอร์มไม่สามารถระบุได้ถึงมาตรการรักษาความปลอดภัยที่ชัดเจน และไม่สามารถตอบสนองต่อการขอลบข้อมูลของผู้ใช้งานได้ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม

ด้วยเหตุนี้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 จึงมีข้อจำกัดที่ยังไม่สามารถคุ้มครองแรงงานแพลตฟอร์มได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้น พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มีข้อจำกัด โดยผู้เขียนสรุปสาระสำคัญจากกฎหมายฉบับดังกล่าวได้ ดังนี้ (พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562, 2562)

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับความยินยอม มีสภาพปัญหา คือ แพลตฟอร์มดิจิทัล บางแห่งอาจเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงาน เช่น ชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ หรือข้อมูลอื่น ๆ โดยไม่ได้รับความยินยอมอย่างชัดเจนหรือมีการบอกกล่าวให้แรงงานเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูล ข้อกฎหมายตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อน เว้นแต่จะมีข้อยกเว้นตามกฎหมาย เช่น กรณีเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือการดำเนินการตามสัญญาที่เจ้าของข้อมูลเป็นฝ่ายหนึ่งในสัญญานั้น

2. การใช้และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับอนุญาต มีสภาพปัญหา คือ แพลตฟอร์มอาจใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานเพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากการทำงาน เช่น การขายข้อมูลให้กับบุคคลที่สามเพื่อวัตถุประสงค์ทางการตลาด หรือการวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้ใช้งาน ข้อกฎหมายพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 กำหนดว่าแพลตฟอร์มต้องใช้ข้อมูลส่วนบุคคลเฉพาะในวัตถุประสงค์ที่ได้รับความยินยอมเท่านั้น หากมีการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ต้องได้รับความยินยอมใหม่จากเจ้าของข้อมูล นอกจากนี้ การเปิดเผยข้อมูลให้กับบุคคลที่สามจะต้องได้รับความยินยอมอย่างชัดเจน

3. การไม่จัดการข้อมูลส่วนบุคคลอย่างปลอดภัย มีสภาพปัญหา คือ แพลตฟอร์มอาจไม่มีมาตรการในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอ เช่น การเข้ารหัสข้อมูล การป้องกันการเข้าถึงที่ไม่ได้รับอนุญาต หรือการจัดการกับข้อมูลที่หมดอายุ ข้อกฎหมายพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 กำหนดให้องค์กรที่เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลต้องมีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสมเพื่อลดความเสี่ยงจากการรั่วไหลหรือการเข้าถึงข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต หากเกิดการรั่วไหลของข้อมูลต้องมีการแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบโดยเร็ว

4. การไม่แจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์การเก็บข้อมูลและสิทธิของเจ้าของข้อมูล มีสภาพปัญหา คือ แพลตฟอร์มบางแห่งอาจไม่ได้แจ้งให้แรงงานทราบอย่างชัดเจนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการเก็บข้อมูล รวมถึงสิทธิของพวกเขาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 เช่น สิทธิในการเข้าถึงข้อมูล สิทธิในการขอลบข้อมูล หรือสิทธิในการยกเลิกการให้ความยินยอม ข้อกฎหมายพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 กำหนดให้ผู้ควบคุมข้อมูลต้อง

แจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบถึงวัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูล สิทธิของเจ้าของข้อมูล และมาตรการในการป้องกันความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเก็บและใช้ข้อมูล

5. การเก็บข้อมูลที่มากเกินไป มีสภาพปัญหาคือ แพลตฟอร์มอาจเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานเกินความจำเป็นต่อการใช้งานที่ระบุไว้ เช่น การเก็บข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทำงานหรือข้อมูลที่ละเอียดอ่อน (Sensitive Data) โดยไม่มีเหตุผลที่ชัดเจน ข้อกฎหมายพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 กำหนดให้การเก็บข้อมูลต้องเป็นไปตามหลักการ "Data Minimization" ซึ่งหมายความว่าควรเก็บข้อมูลเฉพาะที่จำเป็นต่อวัตถุประสงค์ที่ได้รับความยินยอมเท่านั้น

6. การจัดการกับข้อมูลส่วนบุคคลที่หมดอายุการใช้งาน มีสภาพปัญหาคือ แพลตฟอร์มบางแห่งอาจไม่จัดการข้อมูลส่วนบุคคลเมื่อข้อมูลหมดอายุหรือไม่มีความจำเป็นในการใช้งานแล้ว เช่น เก็บข้อมูลไว้โดยไม่มีกำหนด หรือไม่ลบข้อมูลเมื่อสิ้นสุดการให้บริการ ข้อกฎหมายพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ระบุว่าแพลตฟอร์มต้องลบหรือทำลายข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่มีความจำเป็นในการใช้งานต่อไปแล้ว หรือเมื่อหมดอายุการใช้งานตามที่กำหนดไว้

7. การถ่ายโอนข้อมูลไปยังต่างประเทศ มีสภาพปัญหา คือ หากแพลตฟอร์มดิจิทัลถ่ายโอนข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานไปยังต่างประเทศ เช่น ไปยังบริษัทแม่ที่อยู่ต่างประเทศ การถ่ายโอนข้อมูลดังกล่าวอาจเสี่ยงต่อการรั่วไหลหรือการจัดการที่ไม่ปลอดภัย ข้อกฎหมายพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 กำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับการถ่ายโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังต่างประเทศ โดยระบุว่าประเทศที่รับข้อมูลต้องมีมาตรการคุ้มครองข้อมูลที่เหมาะสม และการถ่ายโอนข้อมูลต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล

ข้อบังคับดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลบนธุรกรรม อิเล็กทรอนิกส์ : ศึกษากรณีการใช้กู๊ก์บนอินเทอร์เน็ต ของภาระวี ปุณเสรีพิพัฒน์ ที่สรุปและให้ข้อเสนอแนะในงานวิจัยสรุปความได้ว่า ความยินยอม กฎหมายไทยกำหนดให้ต้องได้รับ "ความยินยอมเป็นหนังสือ" จากเจ้าของข้อมูล ขณะที่กฎหมายสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกาไม่ได้รับบุลัักษณ์ความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในการตีความในธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ การแจ้งข้อมูล กฎหมายสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกาให้แจ้งเจ้าของข้อมูลเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลและการแชร์ข้อมูลกับบุคคลที่สาม ขณะที่กฎหมายไทยไม่ได้รับบุลัักษณ์กำหนดนี้ การคุ้มครองข้อมูลในการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ แม้กฎหมายไทยจะมีหลักการในการรักษาความปลอดภัยข้อมูลส่วนบุคคล แต่หลักเกณฑ์การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไม่ชัดเจนและไม่สามารถอธิบายถึงการปกป้องข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ภาระวี ปุณเสรีพิพัฒน์, 2557 น. 188-189)

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 พบว่า ปัญหาที่เกิดจากการคุ้มครองพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ที่มีลักษณะกำหนดขอบเขตในการคุ้มครองอย่างกว้าง ๆ ซึ่งมีข้อยกเว้นให้สามารถดำเนินการเปิดเผยหรือเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลได้ และการบังคับตามกฎหมายยังไม่มีมาตรการที่เข้มงวด การขอความยินยอมในการเก็บข้อมูลแพลตฟอร์มดิจิทัล บางแห่งอาจไม่ขอความยินยอมในการเก็บข้อมูลอย่างโปร่งใส หลายแพลตฟอร์มอาจขอความยินยอมครั้งเดียวในการเก็บข้อมูลโดยไม่ให้ออกัสแรงงานยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงความยินยอม ทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานถูกเก็บไว้อย่างไม่จำกัดเวลา หรือใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นโดยที่แรงงานไม่ทราบการคุ้มครองสิทธิของแรงงานในการขอให้ลบข้อมูลส่วนบุคคลแรงงานมีสิทธิขอให้ลบข้อมูลส่วนบุคคลเมื่อข้อมูลนั้นไม่จำเป็นสำหรับการใช้งานอีกต่อไป หรือหากการเก็บข้อมูลนั้นเกิดขึ้นโดยไม่ได้รับความยินยอมที่ถูกต้อง แพลตฟอร์มดิจิทัลอาจไม่ตอบสนองในเวลาที่เหมาะสม หรือไม่ปฏิบัติตามคำขออย่างเต็มที่ เนื่องจากข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการข้อมูล หรือเพราะไม่มีการกำหนดแนวทางที่ชัดเจนในองค์กร

5. เปรียบเทียบประสิทธิภาพของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 กับมาตรฐานสากลอย่าง General Data Protection Regulation

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 เป็นกฎหมายที่บังคับในประเทศไทย และเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานแพลตฟอร์ม ส่วน General Data Protection Regulation ซึ่งมีผลบังคับใช้ในสหภาพยุโรปตั้งแต่ปี 2018 เป็นกฎหมายที่เน้นการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอย่างเข้มงวด หลักการสำคัญของ

General Data Protection Regulation ได้แก่ สิทธิในการเข้าถึงข้อมูล (Right to Access) บุคคลมีสิทธิ์ที่จะเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่องค์กรเก็บรวบรวมเกี่ยวกับตนเองสิทธิในการแก้ไขข้อมูล (Right to Rectification) บุคคลสามารถขอแก้ไขข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนสิทธิในการลบข้อมูล (Right to Erasure) บุคคลมีสิทธิ์ในการขอให้ลบข้อมูลส่วนบุคคลของตนหากไม่จำเป็นสำหรับการดำเนินการที่กฎหมายกำหนดสิทธิในการคัดค้าน (Right to Object) บุคคลสามารถคัดค้านการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของตนในบางกรณี (นิภาพรรณ เจนสันติกุล, 2564 น. 5) ดังนั้นในการเปรียบเทียบเปรียบเทียบประสิทธิภาพของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 กับมาตรฐานสากลอย่าง General Data Protection Regulation ผู้เขียนได้เปรียบเทียบและสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้คือ

1. เปรียบเทียบด้านการบังคับใช้กฎหมาย

1.1 การบังคับใช้กฎหมายที่ไม่สอดคล้องกัน การที่แต่ละประเทศมีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่แตกต่างกันสร้างความท้าทายให้กับแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ดำเนินการข้ามพรมแดน ยกตัวอย่างเช่น General Data Protection Regulation ในยุโรปมีมาตรการที่เข้มงวดและให้สิทธิแก่บุคคลในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอย่างชัดเจน เช่น การขอความยินยอมอย่างชัดเจนและสิทธิในการลบข้อมูล ในขณะที่กฎหมายพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ในประเทศไทยอาจมีความเข้มงวดน้อยกว่า หรือบางประเทศอาจยังไม่มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ครอบคลุม ซึ่งทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้และการคุ้มครองข้อมูลแรงงานที่อาจไม่ทั่วถึง ดังนั้นการบังคับใช้กฎหมายที่แตกต่างกันเหล่านี้ทำให้แพลตฟอร์มต้องเผชิญกับปัญหาในการบริหารจัดการข้อมูลส่วนบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพทั่วโลก

1.2 สิทธิในการขอให้ลบข้อมูล สิทธิในการขอให้ลบข้อมูลเป็นหนึ่งในสิทธิสำคัญที่กำหนดไว้ใน General Data Protection Regulation ซึ่งให้บุคคลมีสิทธิขอให้ลบข้อมูลส่วนบุคคลของตนเมื่อข้อมูลนั้นไม่จำเป็นอีกต่อไปหรือถูกรวบรวมไปในทางที่ผิดวัตถุประสงค์ อย่างไรก็ตาม ในประเทศไทย แม้จะมีพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 แต่การบังคับใช้สิทธินี้ยังไม่เข้มงวดเท่าที่ควร แรงงานอาจไม่ทราบว่าตนมีสิทธินี้หรือแพลตฟอร์มไม่ได้จัดให้มีขั้นตอนที่ชัดเจนสำหรับการขอให้ลบข้อมูล นอกจากนี้ ปัญหาการเก็บข้อมูลเป็นเวลานานเกินไปโดยไม่มีเหตุผลที่ชัดเจนทำให้เกิดความเสี่ยงในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งอาจนำไปสู่การใช้ข้อมูลอย่างไม่เป็นธรรม

1.3 ปัญหาการขอความยินยอม ในการเก็บรวบรวมและใช้ข้อมูลส่วนบุคคล แพลตฟอร์มต้องได้รับความยินยอมจากแรงงานอย่างชัดเจน แต่ในทางปฏิบัติกลับพบว่าหลายแพลตฟอร์มอาจไม่ให้ข้อมูลที่เพียงพอหรือชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการที่ข้อมูลจะถูกใช้ นอกจากนี้ บางแพลตฟอร์มอาจมีการขอความยินยอมในลักษณะที่ไม่เปิดโอกาสให้แรงงานปฏิเสธการให้ข้อมูล โดยเฉพาะในกรณีที่แพลตฟอร์มสร้างเงื่อนไขให้แรงงานต้องยอมรับข้อกำหนดในการเก็บข้อมูลก่อนเริ่มงาน หากแรงงานไม่ยอมรับเงื่อนไขอาจไม่สามารถทำงานได้ ซึ่งถือเป็นการละเมิดหลักการความยินยอมที่ต้องเป็นอิสระตามที่ General Data Protection Regulation และพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 กำหนด

1.4 การใช้ข้อมูลพฤติกรรมแรงงาน การเก็บข้อมูลพฤติกรรมของแรงงาน เช่น เวลาเริ่ม-เลิกงาน, ผลงานที่ทำได้ หรือการประเมินการทำงานของแรงงานนั้นเป็นข้อมูลที่มีความละเอียดอ่อน แพลตฟอร์มบางแห่งอาจใช้ข้อมูลเหล่านี้ในการตัดสินใจเรื่องการจ้างงาน การเลื่อนตำแหน่ง หรือการให้คะแนนแรงงาน โดยที่แรงงานไม่ทราบว่าข้อมูลพฤติกรรมของพวกเขา กำลังถูกเก็บและนำไปใช้ในลักษณะนี้ ซึ่งอาจละเมิดสิทธิของแรงงานได้ หากแพลตฟอร์มไม่มีการแจ้งข้อมูลอย่างชัดเจนหรือไม่ได้รับความยินยอมล่วงหน้า การใช้ข้อมูลพฤติกรรมโดยไม่ได้รับการยินยอมหรือใช้ในทางที่ไม่เป็นธรรมอาจถือเป็นการละเมิดสิทธิตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

1.5 การรักษาความปลอดภัยของข้อมูล การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นสิ่งสำคัญที่กำหนดไว้ในกฎหมายคุ้มครองข้อมูลทั้ง General Data Protection Regulation และ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 แพลตฟอร์มมีหน้าที่ในการปกป้องข้อมูลจากการเข้าถึงที่ไม่ได้รับอนุญาต การโจมตีทางไซเบอร์ หรือการรั่วไหลของข้อมูล แต่ในทางปฏิบัติพบว่าหลายแพลตฟอร์มที่ไม่มีมาตรการความปลอดภัยที่เพียงพอ เช่น การเข้ารหัสข้อมูล การจำกัดการเข้าถึงข้อมูล หรือการแจ้งเหตุการณ์ข้อมูลรั่วไหลต่อลูกค้าและหน่วยงานกำกับดูแลภายในระยะเวลาที่กำหนด ดังนั้นเมื่อเกิดเหตุการณ์ข้อมูลรั่วไหลหรือถูกโจมตีทางไซเบอร์ แพลตฟอร์มเหล่านี้ อาจไม่สามารถจัดการกับเหตุการณ์ได้อย่างทันท่วงที ซึ่งอาจทำให้แรงงานต้องเสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิด้านข้อมูลส่วนบุคคล

1.6 ปัญหาความไม่เท่าเทียมในการคุ้มครองข้อมูล ในหลายกรณี แพลตฟอร์มอาจให้การคุ้มครองข้อมูลแก่แรงงานไม่เท่าเทียมกัน ตัวอย่างเช่น แพลตฟอร์มอาจคุ้มครองข้อมูลของแรงงานที่ทำงานในประเทศที่มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลที่เข้มงวด แต่ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่างเท่าเทียมกับแรงงานในประเทศที่กฎหมายคุ้มครองข้อมูลไม่เข้มงวด นอกจากนี้ แพลตฟอร์มบางแห่งอาจใช้วิธีการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานบางกลุ่ม เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ หรือข้อมูลการทำงานของแรงงานในกลุ่มเปราะบาง ซึ่งการใช้ข้อมูลเหล่านี้อาจสร้างความไม่เป็นธรรมต่อแรงงานและเพิ่มความเสี่ยงในการละเมิดสิทธิ

1.7 การขาดความชัดเจนในกฎหมายระดับประเทศ แม้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในหลายประเทศจะมีข้อกำหนดที่ครอบคลุม แต่ในบางประเทศอาจขาดความชัดเจนหรือรายละเอียดในประเด็นการคุ้มครองข้อมูลของแรงงาน แพลตฟอร์ม ตัวอย่างเช่น ประเทศที่ยังอยู่ในระหว่างการพัฒนากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอาจไม่มีข้อกำหนดที่ครอบคลุมถึงการเก็บรวบรวม การใช้ และการลบข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับแรงงาน แพลตฟอร์ม ทำให้เกิดปัญหาการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพหรือทำให้แรงงานไม่สามารถขอใช้สิทธิคุ้มครองข้อมูลของตนได้อย่างเต็มที่

1.8 การเข้าถึงและการโอนย้ายข้อมูลข้ามพรมแดน การโอนย้ายข้อมูลข้ามพรมแดนเป็นประเด็นที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานของแพลตฟอร์มที่ให้บริการในหลายประเทศ ข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานอาจถูกโอนย้ายไปยังประเทศที่มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลที่แตกต่างกันหรือไม่เข้มงวดเทียบเท่ากับประเทศต้นทาง ซึ่งอาจทำให้ข้อมูลของแรงงานเสี่ยงต่อการถูกนำไปใช้ในทางที่ไม่เหมาะสม ตัวอย่างเช่น การโอนย้ายข้อมูลจากยุโรปไปยังประเทศที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐาน General Data Protection Regulation อาจละเมิดสิทธิคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงาน

2. เปรียบเทียบด้านหน่วยงานสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล กับ Data Protection Authority

2.1 บริบทในการปฏิบัติหน้าที่ Data Protection Authority ของยุโรปมีหน้าที่ในการกำกับดูแลการปฏิบัติตาม General Data Protection Regulation ซึ่งมีอำนาจในการตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด Data Protection Authority มีอำนาจในการลงโทษองค์กรที่ละเมิดกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และสามารถสั่งให้แก้ไขพฤติกรรมที่ละเมิดกฎหมายได้ ซึ่งทำให้การดำเนินงานของ Data Protection Authority เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้รับการยอมรับในระดับสากล ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยนั้นยังอยู่ในช่วงการพัฒนา โดยมีบทบาทในการกำหนดแนวปฏิบัติและการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล แต่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ยังขาดความชัดเจนและความเป็นอิสระในการดำเนินการและบังคับใช้กฎหมายอย่างเต็มที่ โดยมีข้อจำกัดในด้านอำนาจและความสามารถในการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 อิสระในการดำเนินงาน Data Protection Authority ในยุโรปมีความเป็นอิสระจากรัฐบาลและหน่วยงานอื่น ๆ ทำให้การดำเนินการของ Data Protection Authority ไม่ถูกรบกวนจากแรงกดดันทางการเมืองหรือภาครัฐ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ Data Protection Authority สามารถดำเนินการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพและยุติธรรม ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยยังขาดความเป็นอิสระในการดำเนินงาน เนื่องจากการจัดการงบประมาณและทรัพยากรส่วนใหญ่ยังมาจากภาครัฐ และยังมีข้อจำกัดในด้านการตัดสินใจที่อาจถูกรบกวนจากภาครัฐ ทำให้การดำเนินการและการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลยังไม่เข้มงวดเท่า Data Protection Authority ของยุโรป

2.3 อำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย Data Protection Authority มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย General Data Protection Regulation อย่างชัดเจน โดยมีการกำหนดบทลงโทษที่เข้มงวด เช่น การปรับเงินจำนวนมหาศาล และสามารถดำเนินการตรวจสอบองค์กรที่ละเมิดกฎหมายได้อย่างเต็มที่ ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดช่วยให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้ ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทย แม้จะมีอำนาจในการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 แต่ยังคงขาดความชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง โดยการบังคับใช้กฎหมายยังไม่เข้มงวดเท่าที่ควร โดยเฉพาะการลงโทษองค์กรที่ละเมิดกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

2.4 ความท้าทายและโอกาสในการพัฒนา Data Protection Authority ในยุโรปสามารถดำเนินการตาม General Data Protection Regulation ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยืดหยุ่น โดยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดีในการสร้างมาตรฐานในการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลในระดับโลก สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ของไทยยังต้องพัฒนาเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มที่ โดยการเสริมสร้างความเชื่อมั่นอิสระและการเพิ่มอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายให้ชัดเจนและเข้มงวดมากขึ้นจะช่วยให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยสอดคล้องกับมาตรฐานสากลและสามารถปกป้องข้อมูลของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเปรียบเทียบระหว่าง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 และ General Data Protection Regulation แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในการบังคับใช้กฎหมายและการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลในแต่ละภูมิภาค โดย General Data Protection Regulation ของสหภาพยุโรปมีความเข้มงวดและชัดเจนมากกว่าในด้านการขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลและการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ส่วน พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ของไทยยังมีข้อจำกัดในการบังคับใช้และการบังคับโทษที่ยังไม่เข้มงวดเท่าที่ควร

ในส่วนของ Data Protection Authority ในยุโรปมีความอิสระและมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายอย่างชัดเจน ในขณะที่ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ของไทยยังขาดความเป็นอิสระและความสามารถในการบังคับใช้กฎหมายอย่างเต็มที่ ปัญหาความไม่เท่าเทียมในการคุ้มครองข้อมูลระหว่างประเทศยังเป็นอุปสรรคที่ทำให้การปกป้องข้อมูลของแรงงานแพลตฟอร์มดิจิทัลต้องได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การปรับปรุงและเสริมสร้างความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายจะช่วยให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยสอดคล้องกับมาตรฐานสากลและมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

6. แนวทางแก้ไขเพื่อเสริมสร้างการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

จากการศึกษาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานแพลตฟอร์ม : ข้อจำกัดของกฎหมายปัจจุบันได้แนวทางการแก้ไขปัญหาในเชิงกฎหมายสำหรับการคุ้มครองแรงงานแพลตฟอร์มตาม PDPA (Personal Data Protection Act) โดยผู้เขียนเห็นว่าควรมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การแก้ไขเนื้อหาตัวบทกฎหมายหลัก เพิ่มการนิยามเฉพาะสำหรับแรงงานแพลตฟอร์มในมาตรา 6 โดยการกำหนดให้แพลตฟอร์มดิจิทัลที่จ้างแรงงานอิสระเป็นผู้ควบคุมข้อมูล และเพิ่มนิยาม "ข้อมูลแรงงานแพลตฟอร์ม" ให้เป็นข้อมูลที่ต้องได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษปรับปรุงกฎหมายในเรื่องเกี่ยวกับความยินยอม โดยการสร้างแบบฟอร์มยินยอมมาตรฐานที่เข้าใจง่าย และให้เป็นการยินยอมเฉพาะครั้งไป

2. การออกกฎหมายลำดับรอง กำหนดประเภทข้อมูลที่แพลตฟอร์มสามารถเก็บได้และห้ามเก็บข้อมูลบางประเภท เช่น ข้อมูลทางการเมืองและสถานะการตั้งครุฑ กำหนดระยะเวลาการเก็บข้อมูลไม่เกิน 6 เดือนหลังจากแรงงานเลิกงาน ออกกฎกระทรวงและประกาศเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลของแรงงานแพลตฟอร์ม รวมถึงการออกแบบฟอร์มมาตรฐานสำหรับการขอสิทธิ์ลบหรือแก้ไขข้อมูล

3. การปรับปรุงกลไกการบังคับใช้ เพิ่มอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ในการตรวจสอบแพลตฟอร์มโดยไม่ต้องแจ้งล่วงหน้า และตั้ง "กองตรวจการแพลตฟอร์มดิจิทัล" รวมถึงการพัฒนากระบวนการละเมิด ปรับปรุงบทลงโทษ โดยเพิ่มโทษให้หนักขึ้น

4. การสร้างกลไกพิเศษ สร้างศูนย์คุ้มครองข้อมูลแรงงานแพลตฟอร์ม เพื่อรับเรื่องร้องเรียนและให้คำปรึกษาฟรี พร้อมระบบใกล้เคียงข้อพิพาททางอิเล็กทรอนิกส์ กำหนดมาตรฐาน Data Protection for Platform workers และออกประกาศรายชื่อแพลตฟอร์มที่ได้มาตรฐาน

5. การแก้ไขปัญหาข้ามพรมแดนทำบันทึกข้อตกลงระหว่างประเทศ (MOU) กับประเทศที่มีแพลตฟอร์มดำเนินการในไทย เพื่อให้มีตัวแทนในไทยรับผิดชอบทางกฎหมายและเก็บข้อมูลแรงงานไทยในประเทศสร้างระบบความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน เช่น กรมการจัดหางานและสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

บทสรุป

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานแพลตฟอร์มเป็นประเด็นที่มีความสำคัญและซับซ้อน เนื่องจากการปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอาจมีปัญหามากด้าน เช่น การบังคับใช้กฎหมาย ความไม่เท่าเทียมในการคุ้มครองข้อมูล การจัดการข้อมูลพฤติกรรม การขอความยินยอม ความขัดแย้งระหว่างกฎหมายในประเทศต่าง ๆ การรักษาความปลอดภัยของข้อมูล การจัดการข้อมูลที่เก็บไว้นานเกินไป ความไม่ชัดเจนในข้อกำหนดเกี่ยวกับการขอความยินยอม และการร่วมมือระหว่างประเทศการแก้ไขปัญหาทางด้านกฎหมายเหล่านี้ต้องการการร่วมมือจากภาครัฐ ผู้ประกอบการ และหน่วยงานกำกับดูแล เพื่อให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานแพลตฟอร์มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม การพัฒนามาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลที่ชัดเจนและทันสมัย การเสริมสร้างการบังคับใช้กฎหมาย และการส่งเสริมการศึกษาและการตระหนักรู้เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานแพลตฟอร์มได้รับการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

บทความนี้ศึกษาข้อจำกัดของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ในการคุ้มครองข้อมูลของแรงงานแพลตฟอร์ม และเปรียบเทียบกับมาตรฐานสากลเช่น General Data Protection Regulation โดยพบว่ากฎหมายปัจจุบันมีปัญหาหลายด้าน เช่น การขอความยินยอมที่ไม่ชัดเจน การใช้ข้อมูลพฤติกรรมแรงงานโดยไม่ได้รับการยินยอมชัดเจน และการรักษาความปลอดภัยข้อมูลที่ไม่เพียงพอ บทความเสนอแนวทางการแก้ไข เช่น การเพิ่มนิยามเฉพาะสำหรับแรงงานแพลตฟอร์มในพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 การออกกฎหมายลำดับรองที่กำหนดข้อมูลที่สามารถเก็บได้และข้อมูลที่ห้าม การปรับปรุงกลไกการบังคับใช้ รวมถึงการสร้างศูนย์คุ้มครองข้อมูลแรงงานแพลตฟอร์ม และการสร้างระบบความร่วมมือข้ามพรมแดนเพื่อปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานแพลตฟอร์มอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา ธีระโกศลพงศ์. (2563) การบริหารแรงงาน: Gig Economy ตามทัศนมิติแรงงาน. *วารสารธรรมศาสตร์*, 39(1), 133-145.
- กานต์พิชชา เก่งการช่าง. (2556). เจนเนอเรชันวายกับความท้าทายใหม่ในการบริหารทรัพยากรบุคคล. *วารสารสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์*, 2(1), 20-34.
- นิภาพรรณ เจนสันติกุล. (2564). แรงงานแพลตฟอร์มในระบบเศรษฐกิจดิจิทัล. *วารสารวิชาการแสงอีสาน*, 18(1), 3-15.
- ปิยวรรณ ปนิทานเต. (2559). มาช่วยกันขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลกันเถอะ. *วารสารเทคโนโลยี (MTEC)*, 20(2), 63-74.
- ภาระวี ปุณเสรีพิพัฒน์. (2557). มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลบนธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ : ศึกษากรณีการใช้คุกกี้บนอินเทอร์เน็ต. *วารสารนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 7(1), 188-200.
- ภาสกร ภูินาง. (2564). วิกฤตสิทธิแรงงานในเศรษฐกิจยุคดิจิทัล: ปัญหาความขัดแย้งระหว่าง “ไรเดอร์” กับแพลตฟอร์มที่รัฐเพิกเฉย. *วารสาร CMU Journal of Law and Social Sciences นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, 14(1), 85-99.